

ԲԱՋԱՐԱՆՑ ՏԷՐ,

« Ի տեսիլ անաւոր դաւաճանութեանն՝ որ զսիրտս ամենեցուն առհասարակ յարհաւիրս դողութեան արկանէ, չէ եւ չէ իսկ մարք զի որ ի շնորհս խնամոց քոց վայելեցար եւ մեր, լռեսցուք ի հրճուանաց անտի զոր սիրտք մեր երախտապարտք ի փրկութիւն Ինքնակալ Տէառնոյ եւ Դշխոյիդ Մեծի զգան :

« Ներեալ, Վեհափառ Տէր, զի որ ի քաղաքի աստ Իշխանութեանդ երեսփոխանք ենք Հայաստանեայց, յանուն հնգից հազար հազարաց հայրենակից Եղբարց մերոց առաջի քեզ ընծայեցուցուք պատկառանքօր զհասարակաց մերս խնդակցութիւն, վկայելով ընդ նմին երէ զոր սոսկումն արհաւիրաց ազդեաց ի մեզ արքայադան այն ոճիր՝ որ դարանակայն եկաց կենաց Օգոստափառ Ամուլիցդ :

« Մի լիցի երբեք մոռանալ, Ինքնակալ Տէր, երէ անդուստ ի բումմէ բարերարութենէդ Էհաս Ազգիս մերում ունէլ ի Մայրդ քաղաքաց զՀայկազեան վարժարան : Վասն որոյ եւ քաղցր իսկ իցէ մեզ զհաւաստիս անմոռաց երախտագիտութեանս մերում առաջի քեզ ընծայաբերել :

« Օրհնեալ Տէր Աստուած որ փրկեացն զքեզ, եւ զցանկալի աւուրս կենաց քոց պահեաց, Մեծափառ Տէր : Լուիցէ նա ինքն Բարձրեայն զաղօրս մեր եւ զգոհութիւնս՝ զոր ընդ համագումար Հայկազունս քաղաքիս Փարիզացոց յեկեղեցւոջ աստ վարժարանի Ազգիս վասն կենաց քոց մատուցանեար :

Վեհափառ Տէրութեանդ քում,

« Ամենախոնարհ ծառայք

« Հիմնադիրք եւ Վերատեսուչք Հայկազեան Վարժարանին,

ՍԱՐԳԻՍ Վ. ԹԷՈԴՈՐԵԱՆ.

ԱՄԲՐՈՍԻՍ Վ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ.

ԽՈՐԷՆ Վ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ : »

« Ի Կրքնէ Փարիզացոց, ԺԲ Յունուար ՌՅԷ :

SIRE,

« En présence de l'horrible attentat qui vient de jeter la consternation dans tous les cœurs, nous ne saurions, nous que Votre Majesté a comblés de ses bienfaits, taire la joie que nous cause le salut de Votre Majesté et de Sa Majesté l'Impératrice.

« Représentant à Paris la nation arménienne, daignez nous permettre, Sire, au nom de cinq millions de nos compatriotes, dont nous ne sommes que les interprètes, de vous offrir nos respectueuses félicitations et de vous exprimer toute l'horreur que nous inspire le crime dont Vos Majestés ont failli être victimes.

Nous n'oublierons jamais, Sire, que c'est à vos bontés que nous devons d'avoir pu fonder à Paris le Collège national arménien. Aussi nous sommes heureux de vous en témoigner notre éternelle reconnaissance.

Que Dieu soit béni, qui a préservé les jours de Vos Majestés! Qu'il daigne agréer nos actions de grâces et les prières publiques que nous venons de lui adresser dans notre chapelle et auxquelles ont assisté tous les Arméniens habitant Paris.

Nous avons l'honneur d'être avec le plus profond respect,

Sire,
de Votre Majesté,

« Les très-humbles et tout dévoués serviteurs

« Les Directeurs fondateurs du Collège national arménien,

SARKIS D^r. THÉODORE.AMBROISE D^r. CALFA.CORÈNE D^r. CALFA.

« Grenelle, près Paris, le 24 Janvier 1858. »

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Մեր ընդերցողաց շատերը, եւ մանաւանդ անոնք որ Կոստանդնուպոլսէն ու Զմիւռնիայէն դուրս բնակելով իրենց հեռաւորութեանը կամ ուրիշ ճ եւ իցէ պատճառաւ մը զուրկ կմնան այն քաղաքաց մէջ հրատարակուած պատուական Մասիս եւ Արշայոյս լրագրաց ազգային տեղեկութիւններէն, շատ անգամ խնդրեցին որ Ազաւնին իբրեւ Աւտարեր Հայաստան

Նեայց յանձն առնու. նաեւ այն լրագրաց տուած ազգային տեղեկութիւններուն գէր գլխաւորներն իրենց հաղորդել : Որչափ որ ալ Ազաւնիս իրեն սրբազան պարտք համարած է իւր ազգակից Հայկազանց օգուտը եւ անոնց ըղձիցը կամակատար ըլլալ յամենայնի, սակայն չէր կրնար այսպիսի մեծ փոփոխութիւն մը տարւոյն մեշտեղուանքը իւր քերքերուն մէջ մտցընել.

ուստի եւ այլ եւ այլ բոլորով խոստացաւ իւր նամակագիր բաժանորդացը որ յառաջիկայ տարուան մէջ անոնց բաղձանքը կատարէ, *Փարիզեան ամսագիրը* ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՐՃԱՆԻՍԻ փոխելով, յորում ոչ միայն ազգային օրագրաց մէջ ազգիս վերաբերեալ գլխաւոր նիւթերն ու տեղեկութիւնները ամփոփէ, այլ նաեւ մայրաքաղաքիս մէջ եւ ուրիշ տեղուանք պատահած էրեւելի ազգային դէպքերն՝ զոր իրեն հաղորդեն ազգասէր եղբարք՝ ի շինութիւն, ի գիտութիւն եւ յուրախութիւն հասարակաց :

ՊԱՆԵԱՆ Պ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ : — Կլիշեն ընթերցողք որ Պալեան Պ. Յարութիւնը 1851ին Փարիզու մէջ վախճաններ (*Sheu Vassianag Akhavanjy Zattor* Գ. էջ 142) ու Փերլաշեզ ըստած գերեզմանոցը առժամանակեայ գերեզմանի մը մէջ յաղոսած էր : Այս օրերս իւր հարազատը Մեծապատիւ Արիստոյմ Աղայն մայրաքաղաքս գալով, նոյն գերեզմանոցին մէջ յատուկ տապան զննեց, ննջեցելոյն նշխարները ամսոյն 23ին եկեղեցական հանդիսի հոն փոխադրել տուաւ, եւ հետեւալ օրը հոգւոյն հանգստեանը համար ազգային մատրանս մէջ սուրբ պատարագը մատուցաւ, հանդերձ ննջեցելոց պաշտօնիս : Այս տխուր ու սրտառուջ տեսարանին ներկայ էին բազումք ի հոգեսէր ազգայնոց, որոց սիրտը չէր կրնար չշարժիլ հանգուցելոյն ազնիւ կատարելութիւնները այսպէս վաղաճրաւ ու անարդիւն տեսնելով :

Ի խնդրոյ պատուական հարազատին, գերեզմանաքարին վրայ դրոսեցաւ հետեւեալ երկեզու պարզ տապանագիրը :

ԱՐՁԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՆԵԱՆՅ

ԾՆԵԱԼ Ի ՌՄԸԲ

ՄԵՌԱՆԵՐ Ի ՌՅ ՆՈՅԵՄԲԵՐ Ի

20 Հ ՏԱՍԱՆՅ ԱՄԱՅ ԱՆԻՈՆՁ ՎԱՍՏԱԿՈՅ

Ի ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆ ՓԱՐԻՉՈՒ

ՄԻՆՁ ՄԵՐՁ ԿԱՅՐ ՊՍԱԿԻՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՅ

A LA MÉMOIRE

DE PASCAL BAILLIAN

NÉ EN 1823

DÉCÉDÉ LE 20 NOVEMBRE 1851

APRÈS DIX ANNÉES D'ÉTUDES A LA FACULTÉ DE PARIS

VICTIME DE SON TRAVAIL OPINIÂTRE

AU MOMENT DE LE VOIR COURONNÉ

D'UN ENTIER SUCCÈS

ԳԱՐԻԲԵԼ Վ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ : — Բնորոպութիւն հետեւեալ խիստ բերկրաւոր եւ ազգօգուտ լուրերը կուտան մեզ :

« Գերապատիւ Տէր Գարրիէլ Այվազովսքի գիտնական վարդապետը՝ կայսերական հրովարտական որ ի 1 նոյեմբերի, Առաջնորդ անուանեցաւ երեք վիճակաց, Պեսարապիոյ, Նախիջեանայ, եւ Խրիմուս :

« Նոյն ամսոյն 22ին բարձրապատիւ կայսերագուն Կոստանդիանոս Մեծ-Գլխին հետ տեսնուեցաւ եւ հետեւեալ օրը պատիւ ունեցաւ վեհափառ Կայսեր ներկայանալու. որ խիստ մարդասիրութեամբ եւ վեհանձնական սիրով ընդունելով զիշեալ շնորհափայլ վարդապետը, բարեհաճեցաւ մէկ ժամու չափ տեսնուիլ եւ առանձին խօսակցիլ անոր հետ, տեղեկութիւններ ստանալով զայլեւայլ ազգային իրաց, եւ կայսերական բարձր խնամքը եւ պաշտպանութիւնը յօժարամիտ յայտնելով վասն յառաջադիմութեան Հայոց ազգին, կրթութեան եւ ուսմանց օգտակար շահին մէջ :

« Գերապատիւ Տէր Գարրիէլ վարդապետը, կայսերական այս ունկնդրութենէն ետեւ, որ մեծ պատիւ կընէ քէ իրեն առանձինն եւ քէ բոլոր ազգիս ընդհանրապէս, տէրութեան ամեն գլխաւոր պաշտօնատարաց եւ մեծամեծաց հետ եւս տեսնուեցաւ ու բոլորէն ալ սիրալիր եւ յարգական ընդունելութիւն գտաւ : Յիշեալ գիտնական հոգեւոր հովիւը նոյեմբերի վերջերը մայրաքաղաքս մեկնելով Օտեսոս պիտի երթայ եւ անտի Գիշեւ, յարօռ իւր առաջնորդական : Գիշեւէն եւս Խրիմ պիտի անցնի, ուր սուսումնարան մը եւ կղերիկոսարան մը պիտի հիմնադրէ. քանզի կայսերական հրաման ընդունած է ազատ ուսումնարան, կղերանոց եւ տպարան հաստատելու » :

Իւրաքանչիւր ազգասէր Հայ չկրնար անշուշտ առանց ներքին ուրախութիւն մը եւ մեծ մխիթարութիւն մը զգալու կարողալ վերոյիշեալ ազգօգուտ լուրերը. որոնք անտարակոյս նոր ու բարեյաջող ապագայի մը ապացոյցներ են Ռուսիոյ մեր հայազգի եղբարց համար :

Ուստի կը բարեմաղբմք ի բոլոր սրտէ, որ Վերին Նախախնամութիւնը բարեհաճի արդիւնաւոր ընելու գերապատիւ Տէր Գարրիէլ բարեխնամ Առաջնորդին ազգասիրական ջնաշխարհիկ ճգունքը. որոնց վրայ Աստուծոյ մատր և օրհնութիւնը ըլլալը ամեն մարդ կը տեսնէ եւ կը վկայէ :

Սիրելի է մեզ հաւատալ, քէ յիշեալ մեր ամենասիրելի բարեգութիւ սուրբ Հօրը այս նոր ու երեւելի կացութիւնը պիտի չզրկէ Թուրքաստանի հայկազուն ժողովուրդը իւր ազգասիրական զործունեայ խնամքէն եւ իւր բարեհաճակ դաստակերտը, Փարիզի Հայկազեան վարժարանը կըսեմք, իւր հայրական հոգատարութեանը եւ պաշտպանութեանը ներակայ պիտի ըլլայ միշտ. որով քաջայայտ եմք քէ օրըստօրէ ըստ ամենայն մասին յառաջադիմելով, մեծամեծ ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ ընդհանուր ազգին եւ իւր հիմնադրին անունը պիտի անմահացընէ :

(ԱՐՇԱԼՈՅԱ.)

ՀԱՆՆԵԼՈՒԿ

Շարժուն փեղկով պատուհան,
երկու լուսոյ մէջ կեցած
Բաց է ու զոց ամեն վայրկեան :

Propriétaire-gérant : A. LACHAT

Ի ՓԱՐԻՉ, ՅԱՐԱՄԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ.

Typographie Arménienne ERNEST MEYER, 3, rue de l'abbaye, à Paris.